

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Pesti írók klubjai, kávéházai
és korcsmái

Forrás:

Magyar Főváros

Bp.

(Hely)

1942. jan. 11.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

Idő

"1942"

Személy

16 Pesti írók klubjai, kávéházai és korcsmái

A hetvenes évek magyar író-világáról értékes főljegyzései vannak Szabó Endrének, aki mulatóság dolgokat mond el az úgynevezett „cigánytanyák“-ról. Ilyenek szép számmal voltak. Első az *Írói Kör*. Ott délután feketekávé mellett pőfőtették a csibuk-pipákat. Ez volt a legelőkelőbb tanya. A társaság szolid, csizmasarkak nem görbék, ingek és gallérok tiszták, fésülködés rendes. Együtt voltak írók, színészek, festők, zenészek, újságírók, stb. Egy nagy kerek asztal mellett terepere, gyakran alapos vita írói és művészi dolgokról, a délután későbbi idején tarokk és kalabriász, csak a későbbi években hazard-játékok, amelyek tönkre is tették, feloszlásra kényszerítették az írói kört. E körben igen gyakran volt látható *Jókai*, *Pulszky Ferenc* és minden évben legalább egyszer a haza-haza kerülő *Liszt Ferenc*. A kör szolidabb éveiben *Szana Tamás* volt a titkár, akinek nyelvét külön meg kellett tanulni, olyan szaporán beszélt. Pld. ezt: ma húztam fel először (egy feltűnően elegánsszínű ruhájáról volt szó) ő így ejtette ki: „masztamflör“ s ezt egy festőművész titokban megjegyezvén magának, még aznap befutotta a posztókereskedéseket, hogy *masztamflör* szövetet vegyen magának. *Liszt Ferenc* is kellemes meglepetéssel konstata, hogy „der Herr Sekretär spricht aber ausgezeichnet englisch“, holt *Szana* franciául beszélt vele.

Az írói körnek nagy volt a vonzó ereje: nem céhbeliek is igyekeztek tagjaivá lenni. Képviselők, ügyvédek, orvosok, tanárok, persze mind olyanok, akik irodalom és művészetek iránt szeretettel viselkedtek. Kedves cimborák voltak például *Krajcsik Ferenc*, *Szalay Imre*, *Olay Lajos* képviselők, akik

mindennap ott verték a legzajosabb „ugratós“ négyes tarokkot. Vidékről felránduló urak már csak a híréért is meglátogatták a kört.

Nevezetes cigánytanya volt a *Kammon-kávéház*. Sokkal látogatottabb volt a *Korona-kávéház*, hova az „unalmasok“ jártak, még inkább a *Szabady-kávéház*, hova a „fiatal óriások“.

Esti tanya volt a *Komlókert*, ahol a gazda, *Paragh Gábor* (*Lisznyai Kálmán* verset is írt *Parragh apó csárdájá-ról*), úgy járt, mintha nyársat nyelt volna. Honvédkapitány volt, hát a vendégeit is mindig úgy nézte, mintha a századát inspicálta volna. Itt igen primitív színpadon igen primitív magyar daltársulat működött, kínlódott. De magyar volt! Rossz volt a bor, rossz az előadás, de nagy volt a hazafiúi buzgóság, amely szívesen elnyeletett mindent, ami honi.

Ebédli tanya a híres *Kis Pipán* kívül különösen egy ütött-kopott csárda az *Üllői-úton*, *Barna Sámuel* vendéglője „*az Hunyadyhoz*“. Ez volt a legkevésbé hírneves, de legfurább tanyája az íróknak, ahová csak akkor mentek, mikor fogyatéknak volt a pénzmag, világosan szólva: igen gyakran. A társaság képtelenül tarka: *Tatár Péter* (*Medve Imre*), aki *Bucsánshkynak* a ponyvára való verses históriákat írogatta, a nap minden huszonnégy órájában be volt rúgva s barátait leoninus versekkel traktálta, *Toldi*, a birkozó, rettenetes haj-sátorral; *Nagy Iván* vagy *István* vagy talán se nem *Iván*, se nem *István*, de híres tilinkós, aki a tilinkójával külföldi koncerteket is járt; aztán egy csodálatosan groteszk alak, *Berecz Gábor*, aki valamikor a szabad hét művészetekről hallván, magát a művészek közé számította s minden este elmondta, hogy ő

„hét fakiag“ ki van képezve, mert ő luftmáler, flóderer, szattler, tapecirer, vágenlakierer, anstrájer és még valami, ami kimaradt a főljegyzésekből.

Ez volt az egész országban a legnagyobb irodalom-barát, tehát ingyen hordár-szolgálatot teljesített az íróknak csupa lelkesedésből: pénzt nem fogadott el csak borocskát. Ő tartotta számon, hogy ki melyik szerkesztőségbe küldhet egy kis előlégt és többnyire virágos szavakban nyilatkozott: „Szegfi szerkesztő urat nem érdekelhetjük, mert ott Darmay úr is, Imrefi úr is nótázva van.“

Később frekventálták az írók a *Nagy Pipát* is, a Magyar-utcában. Oda jártak *Reviczky Gyula*, *Bulla János*, a sok port felvert „Tündér-öv“ szerzője, *Koroda Pál*, *Csáktornyai Lajos*, *Szabó Endre*, *Déry Gyula*, *Inczedy László* és mások: itt süntörögött a korcsmáros fia, az akkor még serdülő, okos fiú, *Malonyai Dezső*, itt csinált galibákat hírhordásaival *Prém József*, gyakran bebotlott *Balázs Sándor*, *Gáspár Imre* stb. Ez a stáció már a cigányélet alkonya volt.